

Sygn. akt VIII U 2451/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy A. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek odwołania A. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 6 listopada 2014 r. **nr** (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do odsetek ustawowych od kwoty 3.333 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy złote) za okres od 6 kwietnia 2013 r. do 4 lipca 2013 r.: od kwoty 3513,24 zł (trzy tysiące pięćset trzydzieści złotych 24/100) za okres od 6 kwietnia 2013 r. do 11 lipca 2013 r.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2451/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U.

z 2007r., Nr 147, poz. 1031) odmówił ubezpieczonemu A. T. wypłaty odsetek ustawowych od wypłaconego ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, z uwagi na brak regulacji prawnej w tym zakresie w ww. ustawie. Ponadto, organ rentowy wskazał, że w wyroku z dnia 18 października 2012r. Sąd Okręgowy w Gliwicach przyznał ubezpieczonemu prawo do wypłaty ekwiwalentu węglowego bez naliczenia odsetek.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przyznanie mu odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla; za lata 2010-2011 za okres od 1.04.2012r. do 4.07.2013r. od kwoty 3333zł., za lata 2012-2013 za okres od 1.04.2013r. do 11.07.2013r. od kwoty 3513,24zł. W uzasadnieniu wskazał, że podstawą prawną żądania jest art. 85 ustawy o systemie

ubezpieczeń społecznych oraz okoliczność, że z treści wyroków Sądu Okręgowego w Gliwicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach wynika, że organ rentowy ponosi winę za niewydanie prawidłowej decyzji w ustawowym terminie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony w dniu 3 stycznia 2012r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego za rok 2010-2011r.

Decyzją z dnia 14 lutego 2012r., organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługującego emerytom i rencistom, ponieważ nie spełniał przesłanek określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. Nr 147, poz. 1031) pozwalających na przyznanie prawa do wyżej wymienionego świadczenia. W uzasadnieniu decyzji odmownej, organ rentowy wskazał, że ubezpieczony przeszedł na emeryturę z Zakładu Usług (...) sp. z o.o. w R., który nie był objęty Układem Zbiorowym Pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21.12.1991r. i powołał się rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Katowicach wydane w analogicznym stanie faktycznym z dnia 27.10.2010r./sygn.akt AUa 855/10].

Wyrokiem z dnia 18 października 2012r. w sprawie VIII U 561/12, Sąd Okręgowy w G., po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, przyznał ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010 i 2011.

W toku postępowania przeprowadzono dowód z treści orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie III AUa 855/10 oraz odpowiedzi Ministra Gospodarki na zapytanie nr (...), z których to dokumentów wynikał brak uprawnień ubezpieczonego do spornego świadczenia. Następnie Sąd z urzędu zwrócił się do (...) SA w K. o informacje o dacie powstania Zakładu Usług (...), czy zakład ten podlegał restrukturyzacji w rozumieniu ustawy z dnia 26.11.1998r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej... oraz czy ze środków budżetowych przewidzianych w tej ustawie były wypłacane i finansowane ekwiwalenty pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla byłych pracowników tego pracodawcy. Po nadesłaniu tych informacji oraz dokumentów w postaci: porozumienia z 26.11.1999r. zawartego pomiędzy (...) SA w B. a (...) sp. z o.o. w R., Zakładowej Umowy Zbiorowej dla pracowników kopalń i zakładów wchodzących w skład (...) SA w B., Sąd orzekający odroczył rozprawę do czasu rozpoznania sprawy o tożsamym stanie faktycznym przez Sąd Apelacyjny w Katowicach [sygn.akt AUa 1400/12]. W sprawie tej Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 13.09.2012r. przesądził uprawnienia byłych pracowników (...) sp. z o.o. w R. do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

Następnie wyrokiem z dnia 18.10.2012r. w sprawie VIII U 561/12 tutejszy Sąd przyznał ubezpieczonemu A. T. prawo do spornego świadczenia za lata 2010-2011. Od powyższego wyroku apelację wniósł organ rentowy. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013r. w sprawie III AUa 2489/12 oddalił apelację.

W dniu 3 stycznia 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2012 i 2013. Postępowanie wszczęte na powyższy wniosek, ZUS zawiesił do czasu zakończenia postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w Gliwicach.

W konsekwencji zakończenia postępowania apelacyjnego i uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego, organ rentowy wydał decyzje przyznające ekwiwalent za węgiel deputatowy odpowiednio za lata 2010-2011 – decyzja z dnia 27 czerwca 2013r. oraz za lata 2012-2013- decyzja z dnia 3 lipca 2013r.

Przedmiotowy ekwiwalent organ rentowy przekazał na konto bankowe ubezpieczonego: w kwocie 3333zł za lata 2010 – 2011 w dniu 4 lipca 2013r., w kwocie 3513,24zł. za lata 2012 – 2013 w dniu 11 lipca 2013r.

W dniu 23 października 2014r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego

z wnioskiem o wypłatę należnych odsetek od wypłaconego ekwiwalentu pieniężnego za lata 2010-2013.

Powyższe okoliczności są bezsporne i wynikają wprost z materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności z akt emerytalnych odwołującego, a także akt sprawy VIII U 561/12 i III AUa 2489/12 – dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego jedynie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Po myśli art. 7 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych. (Dz. U nr 147 poz. 1031);

- ekwiwalent za lata 2010-2011 jest wypłacany w 2012r., a za lata 2012-2013 w 2013r.,

- ekwiwalent za lata 2010-2015 jest wypłacany w terminie do końca I kwartału roku, w którym ekwiwalent ma zostać wypłacony.

Ubezpieczony wniósł o przyznanie prawa do ekwiwalentu węglowego za lata 2010-2011 w dniu 3.01.2012r., za lata 2012-2013r. w dniu 3.01.2013 i mając na uwadze wskazany ustawą termin wypłaty świadczenia domaga się odsetek od wypłaconego ekwiwalentu za okres odpowiednio od dnia 1.04.2012r. oraz od dnia 1.04.2013r. do daty przekazania świadczeń na jego rachunek bankowy. Bezsprzeczne jest, że organ rentowy w związku z treścią wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4.04.2013r., przekazał na konto bankowe ubezpieczonego ekwiwalent za lata 2010-2011 w kwocie 3333zł w dniu 4 lipca 2013r., ekwiwalent za lata 2012-2013 w kwocie 3513,24zł. w dniu 11 lipca 2013r.

Przywołana wyżej ustawa nie reguluje skutków opóźnienia w wypłacie należnego ekwiwalentu, jednakże nie stanowi to przeszkody w domaganiu się odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585), „jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności”.

Przepis ten reguluje wypłatę odsetek należnych nie tylko od świadczeń z ubezpieczeń społecznych, ale także przekazanych ZUS-owi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, a takim bez wątpienia jest ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Do powyższych odsetek nie stosuje się przepisów o finansach publicznych.

Szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub w wypłaceniu świadczeń, do których przyznawania i wypłacania jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104).

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia „określone w rozporządzeniu zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w wypłaceniu świadczeń z ubezpieczeń społecznych, stosuje się również do obliczania i wypłacania odsetek za opóźnienie w wypłaceniu przez Zakład świadczeń zleconych mu do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub umów międzynarodowych”.

Natomiast po myśli § 2 ww. rozporządzenia, odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. (ust.2). Jeżeli świadczenie jest wypłacane osobie uprawnionej za pośrednictwem poczty lub na rachunek bankowy, **za dzień wypłaty świadczeń uważa się dzień przekazania** należności na pocztę lub do banku.

Jak wynika z przytoczonego art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, organ rentowy jest zobowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie ustali prawa do świadczenia lub nie dokonano jego wypłaty w przewidzianych przepisami terminach ich przyznawania i wypłacania. Innymi słowy, organ rentowy nie jest obowiązany do wypłaty odsetek: gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, jak również, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy, Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w rozumieniu przywołanego przepisu do daty wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie III AUa 2489/12, którym oddalono apelację organu rentowego od wyroku przyznającego ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu węglowego za lata 2010-2011. W ocenie Sądu orzekającego, organ rentowy wydając decyzję odmawiającą prawa do wypłaty spornego ekwiwalentu za lata 2010 – 2011 miał prawo być przekonany o słuszności swojego stanowiska, bowiem potwierdzała je istniejąca w tym czasie linia orzecznicza Sądu Okręgowego w Gliwicach i Sądu Apelacyjnego w Katowicach, a nadto ubezpieczony nie przedłożył wszystkich dokumentów uzasadniających jego uprawnienie do spornego ekwiwalentu. W tym miejscu nadmienić należy, że postępowanie dowodowe toczące się przed organem rentowym ma charakter ograniczony, jako że nie dysponuje on tak szerokim spectrum uprawnień w zakresie przeprowadzania, dopuszczania, a także oceny dowodów jak sąd. Wydanie wyroku w sprawie VIII U 561/12 poprzedzone było prowadzonym przez Sąd z urzędu postępowaniem dowodowym i oczekiwaniem na rozstrzygnięcie tożsamej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, co ostatecznie skutkowało przyznaniem ubezpieczonemu prawo do spornego ekwiwalentu. Z kolei organ rentowy nie dysponował tymi dowodami w chwili wydawania decyzji odmownej. Następnie organ rentowy skorzystał z przysługującego mu prawa do złożenia apelacji od tego wyroku, w wyniku złożenia której, Sąd Apelacyjny w Katowicach potwierdził słuszność stanowiska Sądu Okręgowego w sprawie VIII U 561/12. Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego w uzasadnieniach powyższych orzeczeń nie stwierdzono, że organ rentowy ponosi winę za niewydanie prawidłowej decyzji w terminie, bowiem wszystkie okoliczności sprawy oraz, że cały materiał dowodowy niezbędny do prawidłowego ustalenia uprawnienia do ekwiwalentu były mu znane w chwili złożenia wniosków o to świadczenie. Przebieg postępowania w sprawie VIII U 561/12 przeczy twierdzeniom ubezpieczonego w tym zakresie.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach był natychmiast wykonalny i ze względu na wartość przedmiotu zaskarżania, nie przysługiwało prawo wniesienia od niego skargi kasacyjnej, zatem w ocenie Sądu, organ rentowy najpóźniej dnia następnego, tj. 5 kwietnia 2013r. winien przyznać ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu węglowego za lata 2010-2011 oraz 2012-2013 i przekazać świadczenie do wypłaty. W konsekwencji, zdaniem Sądu ubezpieczony nabył prawo do odsetek za opóźnienie w wypłacie ekwiwalentu za okres od 6 kwietnia 2013r. do dnia przekazania świadczeń na jego rachunek bankowy i tylko w tym zakresie jego żądanie odsetek jest uzasadnione. Z kolei żądanie odsetek od wypłaconego odwołującemu ekwiwalentu za okres poprzedzający wydanie wyroku przez Sąd Apelacyjny w K. w sprawie III AUa 2489/12, nie znajduje oparcia w treści obowiązujących przepisów prawa i okolicznościach sprawy.

Z uwagi na to, że ubezpieczony prawie w całości przegrał proces, Sąd nie obciążył organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego ubezpieczonego.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Grażyna Łazowska